

Alleen als je taal heel goed begrijpt, kun je technologie maken die mensen omarmen. Dat is het onderzoekgebied van Piek Vossen, hoogleraar computationele lexicologie aan de VU en winnaar van de Spinoza-prijs. Vossen is taalwetenschapper en programmeur en is geïnteresseerd in zelflerende algoritmes. Die algoritmes kunnen beter met mensen communiceren wanneer ze taal niet begrijpen als losse woorden en zinnen (syntax), maar ook snappen hoe taal in de praktijk wordt gebruikt (context). Sterker nog, slimme algoritmes kunnen verbanden halen uit taal of tekst die de mens zelf nog niet had begrepen.

Taal is een zeer complex en zeer belangrijk instrument van de mens. Taal is cruciaal nu we andere instrumenten maken dan ooit te voren: slimme algoritmes en intelligente dingen. “Andere dieren houden hun lichaamsdelen binnen de grenzen van hun lichaam, wij externaliseren ze en maken er instrumenten van. Dat betekent dat we technologisch bepaalde wezens zijn en dat onze biologie door de techniek blijft veranderen,” schrijft Maxim Februari op 23 februari in het [NRC](#).

Maar het gaat nog verder: wij maken op dit moment dingen tot natuur. Terwijl we vaak nog denken in afzonderlijke beelden over mens, techniek en natuur. De mens is complex, tegenstrijdig, gevoelig en de maat der dingen. De techniek is kil, rationeel; een machine. Techniek is de oplossing voor al onze problemen of technologie is oncontroleerbaar en betekent het einde der tijden (robots pakken onze banen af!). En de natuur, die zien we al eeuwen vooral in romantische zin: bergen, bossen en beekjes.

Februari schrijft over de rol van de schrijver in een wereld waarin natuur, mens en machine samen optrekken. Februari vraagt zich af waarom de nieuwe natuur, die niet alleen het domein is van mensen, dieren en planten, maar ook van dingen, niet vaker bezongen wordt in literatuur. Nu gebeurt dat in het genre Science Fiction. Maar de vraag is breder dan dat. Hoe vertellen we elkaar verhalen over de nieuwe natuur? Maar ook: in welke vorm vertellen we in de toekomst verhalen aan elkaar?

Het is interessant om te zien dat de verhalenverteller ook signalen van convergentie vertoont met de technoloog. Zo is er de app ‘Hartenjager’. Als lezer stuur je brieven naar Grunberg-personage Violet en je krijgt door een algoritme gegenereerde brieven terug, die vanuit het personage reageren op jouw brieven. En de virtual reality-ervaring ‘Tafelgeheim’, waarin twee mensen de rol innemen van de negenjarige Lina en haar vader, die een gesprek voeren over koetjes en kalfjes, maar ondertussen elk op hun eigen manier denken aan het verlies van een zusje.

De intelligente dingen die we maken vertellen in de toekomst misschien wel verhalen over de mens. Misschien zijn het wel de dingen die ons in de toekomst inzicht bieden in wie we als mens zijn. Zo ver is het nog niet, vooralsnog aan makers en lezers, luisteraars en kijkers de taak om te begrijpen hoe de natuur van mensen, dieren, planten en dingen in elkaar zit.

